

Nåd vare med er och frid från Gud, vår Far, och Herren Jesus Kristus!

Bön: Himmelske Far, undervisa oss i din heliga lag men framför allt om vem din Son Jesus är, så att vi tror på honom och blir saliga genom honom. Amen.

Evangelietexten: Matt 22:34–46:

34 Fariseerna hörde att Jesus hade gjort saddukeerna svarslösa och samlades runt honom. 35 En av dem, en laglörd, ville pröva honom och frågade: 36 "Mästare, vilket är det största budet i lagen?" 37 Han svarade: "Du ska älska Herren din Gud av hela ditt hjärta och av hela din själ och av hela ditt förstånd. 38 Det är det största och första budet. 39 Sedan kommer ett som liknar det: Du ska älska din nästa som dig själv. 40 På dessa två bud hänger hela lagen och profeterna."

41 Medan fariseerna var samlade frågade Jesus dem: 42 "Vad tänker ni om Messias? Vems son är han?" De svarade honom: "Davids." 43 Då sade han till dem: "Hur kan då David genom Anden kalla honom Herre och säga: 44 Herren sade till min Herre: Sätt dig på min högra sida tills jag lagt dina fiender under dina fötter. 45 Om nu David kallar honom Herre, hur kan han då vara Davids son?" 46 Ingen kunde svara honom ett ord, och från den dagen vågade ingen fråga honom något mer.

Det finns två stycken i vår text som vi ska behandla i dagens predikan:

1. Guds heliga lag
2. Vem är Messias?

1. Guds heliga lag

Jesus undervisar i templet under stilla veckan, troligen på måndagen. Hänvisningen till saddukeerna gäller en fråga om vem av sju bröder som ska få en änka till hustru vid uppståndelsen. De sju bröderna hade dött, den ena efter den andra, och enligt Mose lag skulle en bror gifta sig med änkan. Saddukeerna var den tidens liberalteologer, och de påstod att det inte finns någon uppståndelse, så de

ville bevisa att en kroppslig uppståndelse är orimlig. Jesus avfärdade dem med att Gud är de levandes Gud, inte en Gud för de döda. Och han lärde dem en viktig sak: vid uppståndelsen är man som änglarna i himlen, som inte gifter sig och får barn.

Saddukeerna hade blivit tillplattade men nu kom den andra stora gruppen av skriftlärda fram: fariseerna. En av de laglärda ville pröva honom med en fråga: Vilket är det största budet i lagen? Det är märkligt att de måste ställa en sådan fråga. Vi får ju lära oss i katekesen att vi ska älska Gud över allt och inte ha andra gudar.

Judarna brukade räkna 248 bud och 365 förbud i lagen. Men alla var inte lika viktiga och rabbinerna brukade diskutera vad som var viktigast. Det svar Jesus gav borde var och en av dem ha kunnat ge. Han börjar med Moses sammanfattning av lagen, i 5 Mos 6:4f, det avsnitt som brukar kallas Israels trosbekännelse. I det föregående kapitlet hade Mose repeterat de tio budorden så som Gud skrev dem på stentavlorna vid Sinai berg. Israels trosbekännelse, som man skulle repetera varje dag, börjar:

Hör, Israel! Herren vår Gud, Herren är en. Och du ska älska Herren din Gud av hela ditt hjärta och av hela din själ och av hela din kraft.

Sedan lägger Jesus till ett utdrag ur helighetslagarna, 3 Mos 19, där det som han citerar är från vers 18:

Du ska inte hämnas och inte hysa agg mot någon i ditt folk, utan du ska älska din nästa som dig själv. Jag är HERREN.

De här båda buden som Jesus citerar brukar man kalla det dubbla kärleksbudet: först av allt ska du älska Herren, din Gud, och för det andra ska du älska din nästa som dig själv. När man ser på de tio orden som Gud skrev på lagtavlor vid Sinai kan man urskilja samma indelning där: på den första tavlan finns de bud som gäller kärleken till Gud och på den andra de som avser kärleken till vår nästa.

Vi tycker kanske att det är obalans mellan de båda tavlorna: 3 mot 7. Men den ursprungliga texten ger faktiskt en övervikt på första tavlan.

För där finns för det första bildförbudet och för det andra en lång utredning om varför Gud förbjudit arbete på sabbaten, med hänvisning till skapelsen där Gud vilade på den sjunde dagen.

De verser som finns mellan vårt första och andra bud lyder (2 Mos 20:4–6):

Du ska inte göra dig någon bildstod eller avbild av det som är uppe i himlen eller nere på jorden eller i vattnet under jorden. Du ska inte tillbe dem eller tjäna dem, för jag, Herren din Gud, är en nitisk Gud. Jag låter straffet för fädernas missgärning drabba barnen till tredje och fjärde led när man hatar mig, men visar nåd mot tusentals när man älskar mig och håller mina bud.

Den andra delen av det här avsnittet känner vi igen som Luthers sammanfattning av buden i Lilla katekesen. Men varför tog han inte med bildförbudet?

Vi går inte in på den frågan på djupet och varför bildförbudet inte finns med bland buden i vår katekes. Vi nöjer oss med två synpunkter: (1) att bildförbudet främst är ett förbud mot att dyrka och tillbe avgudabilder, och därmed hör bildförbudet till det första budet, och (2) att Jesus har uppenbarat vem Gud är. Gud blev människa i synlig gestalt. Genom honom har vi fått se Gud, vi har sett hans ansikte som ingen fick se under Gamla testamentets tid. Eftersom nu Gud själv har gett oss en bild av sig själv, och inte bara en bild utan uppenbarat sig i mänsklig gestalt, så har han tagit bort grundbetydelsen av bildförbudet. Jesus sa ju själv att han har kommit för att uppfylla lagen (Matt 5:17). Av den orsaken har de förebildande funktionerna i lagen upphört att gälla för oss. Det allra mest synliga är att vi inte är bundna till att äta vissa sorters mat medan andra är förbjudna, eller att vi inte iakttar offerceremonierna som påbjuds i Mose lag. Förra söndagen tog vi upp sabbatsbudet, som också till en del är av ceremoniell betydelse, och det gäller inte längre för oss i Nya testamentets tid, eftersom vi har direkta ord om att inte fästa oss vid särskilda dagar.

Så långt de formella budorden. Men nu ska vi fråga oss vad lagen har att göra med oss som kristna. Jo, det finns mycket i Nya testamentet

som skärper lagen, alltså de här båda huvudsakerna: att älska Gud över allt och vår nästa som oss själva. Vi har Jesu undervisning i bergspredikan om begärelsen, som får alla att bli skyldiga inför Guds lag. Vi har hans allvarliga ord om att vi inte kan älska både Gud och Mammon. Vi har aposteln Paulus varningar för penningbegäret, som har lett många vilse. Han beskriver hur vårt onda kött leds av den onde i en riktning bort från en sann gudsfuktan, också sedan vi blivit kristna. Det vill inte godkänna att vi älskar Gud mer än oss själva och vår nästa. Vårt kött ställer oss själva i centrum, det vill se till att vi får uppleva största möjliga njutningar i våra liv, och det bryr sig inte om hur det går för våra medmänniskor bara vi själva har det bra.

Människan har likväl en naturlig humanism: att vi behöver tänka på medmänniskor som är i nöd. Det är inget specifikt kristet. Inte heller är det något som bara vi kristna känner till om vi försvarar äktenskapet och förhindrar mord på ofödda foster. Inte heller är det bara kristna som försöker hålla sitt sinne rent från spelberoende och barnpornografi. Den naturliga lagen finns inbyggd i vår natur. Problemet är att den förvrängs genom den ondes kraftfulla lobbyverksamhet t ex i HBTQ-rörelsen. Den har på ett par decennier lyckats förvrida synen på annars förnuftiga människor så att Guds lag blivit förhatlig. Därför behöver vi den skrivna lagen, Guds Ord, så att vi ser hur vi har kommit bort från Guds vilja och att våra onda begärelser drar över oss Guds vrede. Guds Ord säger, att vi ska leva fullkomligt.

Därför får Guds lag oss att inse att vår väg är stängd till himlen om vi försöker komma dit genom vår egen fromhet och gudstjänstövningar. Alla har syndat och saknar härligheten från Gud, skriver Paulus i Rom 3. För att inse hur allvarligt läget är för oss behöver vi Guds bud. Det bästa sättet att göra det är att ofta repetera katekesen. Då ser vi att vi måste få hjälp, att vi behöver vår Frälsare, Jesus. Vi ser att vi inte själva kan ta oss upp ur den djupa dyn som vi befinner oss på grund av vår onda natur som ständigt förleder oss att synda. Vi behöver vända våra blickar till vad Gud har gjort för oss. Då kommer vi till den andra delen:

Vem är Messias?

Sedan Jesus fastställt vad lagen kräver vänder han blicken mot Gud. Han frågar sina motståndare om de känner Messias. Jo, de vet att han är Davids son. Så kallas han i Psaltaren, så benämns han av profeterna. Ibland kallas han rentav för David själv. Men nu kommer Jesus med en klurig fråga: om han är Davids son, hur kan David kalla honom Herre? Han citerar Ps 110: *Herren sade till min Herre: Sätt dig på min högra sida tills jag lagt dina fiender under dina fötter.*

Det är verkligen ett märkligt ställe. Den som talar är *Herren*, den Allsmåttige, JHWH. Samtidigt talar han till Davids Herre, och vi förstår att det är till Sonen, Jesus, han riktar sig. Det är ju Jesus som har satt sig på Faderns högra sida, som vi bekänner i trosbekännelsen. Och det finns flera ställen i NT som talar om honom just på det sättet. I Ps 110 står det att fienderna ska läggas som en pall under Messias fötter. Allt ska en dag läggas under Jesus, och i själva verket har han redan den makten. Han är kung som regerar över hela världen, fast det verkligen inte verkar vara så idag.

Jesus framträder här med anspråk på att vara världens härskare och kung. Han säger att han är Messias, fast han säger det med förtäckta ord och inte i klarspråk. Några dagar senare ska han göra det i klarspråk, när han står inför översteprästen och Stora rådet. Vi läser i Matt 26:63f:

Då sade översteprästen till honom: "Jag besvär dig vid den levande Guden: Säg oss om du är Messias, Guds Son." Jesus sade till honom: "Du själv har sagt det. Men jag säger er: Härefter ska ni se Människosonen sitta på Maktens högra sida och komma på himlens moln."

Jesus går här ed på att han är Messias. Det är inte underligt att hans fiender, som vägrar smälta sanningen att de har Guds Son framför sig, nu anklagar honom för att häda. Jesus citerar profeten Daniel (7:13f) där det står:

I min syn om natten såg jag, och se, en som liknade en människoson kom med himlens skyar. Han närmade sig den Gamle och fördes fram inför honom. Åt honom gavs

makt och ära och rike, och alla folk och stammar och språk ska tjäna honom. Hans välde är ett evigt välde som inte ska ta slut, och hans rike ska inte förstöras.

Här ger Jesus sina fiender undervisning om vem han är: han är den som av Gud har smorts till profet, präst och kung, alltså de ämbeten som sammanfattas med namnet *Messias*, den Smorde, på grekiska *Kristus*. När vi uttalar namnet Jesus Kristus bekänner vi alltså att Jesus från Nasaret är denne Messias. Det var en bekännelse som på apostlatiden kunde medföra döden. När Johannes skriver i sitt första brev (1 Joh 4:2) att vi känner igen Guds Ande genom bekännelsen att Jesus är Kristus som kommit i köttet, då är det just den bekännelsen det handlar om: att Gud sänt sin Son till världen, född av kvinna, till det yttre lik en syndig människa, för att som syndoffer ta bort synden och ge oss tillträde till himlen och barnskapet hos Gud. Det måste han göra för att lagen inte förmådde föra oss till himlen, eftersom den är, som det står i Romarbrevet 8 (v 3), svag genom den köttsliga naturen. Så fortsätter Paulus i samma kapitel (v 3f):

I hans kropp fördömde Gud synden. Så skulle lagens rättfärdiga krav uppfyllas i oss som inte lever efter köttet utan efter Anden.

Jesus undervisar alltså fariseerna om vägen till himlen och visar att den inte går genom deras laguppfyllelse utan genom Messias, honom själv. Genom hans oskyldiga lidande och död på korset fördömdes synden och lagens rättfärdiga krav uppfylldes, vilket bekräftas genom hans uppståndelse. Lagg märke till att det står: Så skulle lagens rättfärdiga krav uppfyllas i oss. Genom tron på Jesus räknas vi som rättfärdiga, inte bara så att Gud ser mellan fingrarna med våra synder, utan så att han ser oss som verkligt rättfärdiga, förklarade fria från det som lagen anklagar oss för. Jesu uppståndelse är kvittot.

Vi brukar tala om lagen som tygel, spegel och regel. Den tredje uppgiften, regeln, är att hjälpa oss som kristna att leva rätt, vilket vi inte behandlar idag. Lagens huvuduppgift är att visa oss att vi inte klarar av att uppfylla den i oss själva, vilket fariseerna trodde. Nu stod de inför den enda heliga människan som levat och hade möjlighet att vinna det eviga livet

som de jagade efter. De blev undervisade av Messias själv vem han var. De fick inbjudan att tro på Jesus, men de förkastade honom. De kunde inte ta emot evangeliet, att livet var i Guds Son, som stod framför dem, utan de framhärdade i att de själva skulle skaffa sig rätten till evigt liv. Johannes skriver så tragiska ord i Joh 1:11:

Han kom till det som var hans eget, och hans egna tog inte emot honom.

Nu står Messias här inför oss i dag. Han visar oss sina sårmärkta händer och sin sida som den romerske soldaten stack sitt spjut i och han säger: det här har jag gjort för dig, för att du ska vara min egen, tjäna mig i evig rättfärdighet, oskuld och salighet, liksom jag har uppstått från de döda, lever och regerar i evighet. Det är det viktigaste i livet.

Åt alla som tog emot honom gav han rätten att bli Guds barn. Ta emot honom, och du blir evigt salig.

Lovad vare du Gud, och välsignad i evighet, som med ditt ord tröstar, lär, förmanar och varnar oss. Låt din Helige Ande stadfästa Ordet i våra hjärtan, så att vi inte blir glömska hörare, utan dagligen växer till i tro, hopp, kärlek och tålamod intill änden, och blir saliga genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen.